

Risico en gevaar

Wat is het verschil?

Risico en gevaar

Er wordt een hoop jargon gebruikt bij het praten over risico, en soms is dit verwarrend. In de discussie over chemische stoffen worden de woorden “risico” en “gevaar” dikwijls gebruikt alsof ze onderling uitwisselbaar zijn. In deze brochure gaat het over ons begrip van het verschil tussen deze uitdrukkingen, omdat het naar waarde schatten hiervan ten grondslag ligt aan een geïnformeerd debat over de veiligheid van chemische producten en processen.

GEVAAR:
De manier waarop een object of situatie mogelijk schade kan veroorzaken

Een gevaar bestaat als een object (of stof) of situatie een ingebouwd vermogen heeft om een nadelig effect te veroorzaken. Zulke gevaren zijn bijvoorbeeld ongelijke stoepen, onbewaakte machines, een ijzige weg, een vuur, een explosie en het plotseling ontsnappen van giftig gas.

BLOOTSTELLING:
De mate waarin de waarschijnlijke ontvanger van het gevaar wordt blootgesteld aan – of kan worden beïnvloed door- het gevaar

De aanwezigheid van een potentieel doelwit in het gebied en zijn afstand van het gevaar zullen de mate van risico bepalen. Bijvoorbeeld, een vuur of explosie veroorzaakt mogelijk schade aan nabijgelegen

gebouwen en de inhoud daarvan, of aan voertuigen en gereedschap, maar zal geen mensen schaden als er op dat moment geen mensen aanwezig zijn.

RISICO'S EN GEVAREN VAN CHEMISCHE STOFFEN

“Alle stoffen zijn giftig, er is niet een die geen vergif is. De juiste dosis maakt het onderscheid tussen een gif en een geneesmiddel.” (Paracelsus, 1493-1541)

Wanneer we beslissen of we de weg oversteken, of we gezond eten, en hoe we voor onze familie zorgen, maken we schattingen over de betrokken gevaren en beoordelen het risico voordat we in actie komen. En net zoals er risico's zijn in ons leven van alledag, zijn er risico's in activiteiten die bedrijven uitvoeren en in de producten die zij maken.

Vormt een gevaarlijke chemische stof een risico? Voor het bestaan van een risico moeten zowel het gevaar als de blootstelling aan dat gevaar tegelijkertijd aanwezig zijn. Het gevaar van een chemische stof betekent dat het een intrinsiek vermogen heeft om een nadelig effect te hebben op mensen of het milieu. Risico is de kans dat een dergelijk effect zal optreden. Zelfs als een chemische stof gevaarlijke eigenschappen heeft, is er een extreem laag risico voor de menselijke gezondheid of het milieu als de stof op een veilige manier en onder gecontroleerde omstandigheden wordt gebruikt.

MAAR om in de praktijk schade te laten optreden – in andere woorden, om sprake te laten zijn van een risico- moeten ZOWEL het gevaar ALS de blootstelling aan dat gevaar bestaan; zonder dat deze tegelijkertijd beide aanwezig zijn, is er geen risico.

We kunnen het voorbeeld gebruiken van een gevaarlijk dier. Dit kan worden gezien als een “gevaar”. Wanneer het dier op vrije voeten is, worden mensen in de omgeving eraan blootgesteld. Derhalve is er een risico dat deze mensen zouden kunnen worden aangevallen. Echter, wanneer het dier is opgesloten in een kooi, blijft het “gevaarlijk”, maar er is geen blootstelling, en derhalve is er geen risico.

Risicobeoordeling is een managementinstrument om te bepalen of, hoe en onder welke omstandigheden mogelijk schade zou kunnen worden veroorzaakt. Hoewel er verschillende manieren kunnen zijn om een risicobeoordeling uit te voeren, is het belangrijk dat de beste manier wordt gekozen.

RISICO: De kans dat er daadwerkelijk schade optreedt

Zoals al is vermeld, bestaat een gevaar als een object (of stof) of situatie een ingebouwd vermogen heeft om een nadelig effect te veroorzaken. Daarentegen is risico de kans dat zulke effecten zullen optreden: het risico kan hoog zijn, of verwaarloosbaar. Risico's zijn overal om ons heen in ons dagelijks leven. Evenzo voeren we allemaal voortdurend risicobeoordelingen uit, in één of andere vorm, hetzij bewust, hetzij onbewust.

Risico = gevaar + blootstelling

De enige betrouwbare basis voor de beoordeling van de risico's van chemische stoffen is deugdelijke wetenschap. Dit zou de hoeksteen moeten zijn van uitvoerbaar en succesvol beleid voor chemische stoffen. Daarnaast zouden alle beslissingen over risicobeheersing gebaseerd moeten zijn op risicobeoordelingen die rekening houden met het daadwerkelijke gebruik en de blootstelling, en niet simpelweg op de intrinsieke eigenschappen van een chemische stof.

Cefic - De Europese Raad voor de Chemische Industrie

Chimie, een wereld van verschil

© Cefic - November 2009

Cefic aisbl
Avenue E. Van Nieuwenhuysse 4
B - 1160 Brussels
Tel: +32 2 676 72 11
Fax: +32 2 676 73 00
mail@cefic.be
www.cefic.org